Zaterdag 27 November 1943 — DAGBLAD — 60ste Jaargang, No. 4066

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zon. egs)
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

Colombia verklaart oorlog.

Russen vervolgen hun offensief in Wit-Rusland.

Berlijn gaat eraan! Reusachtig bombardement in de nacht op Duitse hoofdstad gedaan.

Ook Stuttgart bestookt; Noordamerikanen doen grootste daglicht-aanval op Bremen.

Australiërs veroveren Sattelberg op Nieuw Guinea.

KWART MILLIOEN DUITSERS VLUCHTEN.

Een kwart millioen Duitse manschappen is hedenavond in een overijlde vlucht langs de snel vernauwende corridor van 80 kilometer in Noordwestelijke richting naar Zljobin van Gomel uit, welks val enkele uren tevoren den nazies het laatste bastion ten Oosten van de Dnjepr kostte en de weg door Wit-Rusland naar Polen opende voor Rokossovsky's offensief. Het door de nazies vernielde Gomel viel voor de troepen van Rokossovsky, terwijl zijn gemechaniseerde strijdkrachten, die reeds de stad 50 kilometer voorbij getrokken waren, de laatste ontsnappingsspoorlijn naar Zjlcbin binnen het bereik van de artillerie brachten (Londen, (Æ) 26.11).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Onze troepen aan het Byelo-Russisch front hebben als resultaat van een succesrijk offensief en een flankmanoeuvre heden het grote gebiedscentrum van de Byelo-Russische Republiek, de stad en het spoorwegknooppunt Gomel, veroverd.

Tijdens de dag van 26 November vervolgden onze troepen hun offensief ten Westen van Propoisk en veroverden zij meer dan 30 plaatsen, waaronder 10 grote — o.a. Matovskaya, Sloboda en Zaporozhe. In het gebied van Sosj en de Dnjepr in het Gomel-gebied veroverden onze troepen in een bestorming Makhorkina, Yeremina, Khokhlovka, Davyadovka, Alexandrovka, Dorovaya en verschillende andere plaatsen.

In het gebied aan de benedenloop van de Berezina veroverden onze troepen in een bestorming de plaatsen Gorodok, Kalinovka, Veliki Bor, Davydovka en nog 8 andere, alsook het spoorwegstation Kropinki.

Ten Westen van Retsjitsa vervolgden onze troepen hun offensief en veroverden zij 7 plaatsen. In de gebieden van Korosten, Tsjerniakhov en Brusilov sloegen onze troepen de aanvallen van vijandelijk voetvolk en tanks af.

Ten Zuid-Westen van Krementsjug veroverden onze troepen de vijandelijke sterktepunten Berezkovka, Gromilovka, Vorobyevka en 5 andere. In andere sectoren van het front vonden verkenningsactiviteiten en artillerie en mortierenduels plaats.

Op 25 November vernielden of ontwrichtten onze troepen aan alle fronten 75 Duitse tanks. 21 Vijandelijke vliegtuigen werden neergehaald in luchtgevechten of door het afweervuur".

KATHOLIEKE PERS IN ENGELAND OVER DE MOSKOU-CONFERENTIE.

Komt op voor Polen en Baltische Staten, wier grenzen door een paragraaf der Moskou - conferentie onzeker schijnen.

Twee Katholieke nieuwsbladen in Londen hebben hun bezorgdheid tot uitdrukking gebracht over een veelzeggende paragraaf in een hoofdartikel van de Londense „Times" over de Moskou-Conferentie. Deze paragraaf dan luidt:

„Rusland vraagt geen uitbreiding van de grenzen, welke het bezette toen Hitler zijn invaderende horden in Juli 1941 uitzond; en na alles wat het heeft verduurd en bereikt in de laatste twee jaren, zou elk voorstel om deze in te perken beslist worden kwalijk genomen als misplaatst en ongelegen".

De **„Catholic Herald"** wijst erop, dat de grenzen, welke Rusland had in Juni 1941, omvatten: **a)** Ongeveer de helft van het Poolse gebied, waarvan de grens gevestigd was in overeenkomst met Hitler (29 September 1939), lopende langs de rivier de Boeg en scherp in Westelijke richting afwijken voorbij Lwéw om de olievelden in dit Zuidelijke gebied te omvatten; **b)** De drie onafhankelijke Baltische Staten, Lithauen, Estland en Letland, onder Russische druk tot Sovjet-republieken gemaakt (Juli-Augustus 1940); **c)** Bessarabië (Russisch vóór 1919) en een deel van Boekovina (Juli 1940).

„Alzo", zegt de „Catholic Herald", „is het leidende Britse nieuwsblad bereid om zijn instemming te betuigen met het afstaan van de helft van het gebied eens dapperen bondgenoots, door Brits verdrag gewaarborgd, en in de wegcijfering van drie onafhankelijke democratische Staten welker betrekkingen met de Geallieerden altijd vriendschappelijk zijn geweest. Dat blad beschouwt als „misplaatst en ongelegen" elk voorstel dat de integriteit en onafhankelijkheid van deze landen worde gehandhaafd in het vijfde jaar van een oorlog om recht tegen geweld te verdedigen".

Ook het blad **„Universe"** levert commentaar. Het blad vraagt zich af wat onder deze opmerkelijke leerstelling schuil gaat en zegt: „Deze grenzen van 1941, opgeëist als het loon voor militaire manhaftigheid, betekenen de verdrukking van drie onafhankelijke nationaliteiten, het afstaan aan Rusland van het deel van Finland voor welks inpalming het uit de Volkenbond verstoten werd en het afstaan door Polen van belangrijk meer dan Hitler in 1939 vroeg. Indien dit de Britse politiek betekent dan kan men ons liever sparen voor de beledigende spot met verdere refertes naar het Atlantisch Handvest, dat voorziet in het herstel der souvereine rechten en zelf-regering van hen, die daarvan onder dwang afstand moesten doen. Het is een der verdedigers van de Pausen, dat de wil tot leven van een natie de dood van anderen betekene. Wij hopen, dat de Katholieken en anderen, die zich in dit land verplicht hebben tot het steunen van deze punten zich hun verantwoordelijkheid bewust zullen zijn".

De **„Catholic Times"** zegt in een artikel over de Moskou-besprekingen: „Laat ons nooit het feit uit het oog verliezen, dat Polens grenzen de oorzaak van deze oorlog waren. Groot Britannië en Frankrijk hebben deze gewaarborgd tegen alle aanvallers".

„The Tablet" refereert niet rechtstreeks naar de grensquaestie, doch maakt in een hoofdartikel over de Moskou - conferentie duidelijk, dat Cordell Hull and Anthony Eden in Rusland waren als de vertegenwoordigers van landen, wier bedoelingen en doeleinden van het begin van de strijd af duidelijk werden uiteengezet en dat zij geen onderwerpen voor debat konden zijn of kunnen worden terzijde geschoven.

„The Tablet" zegt: „Mijnheer Cordell Hull heeft zijn naam vooral verbonden aan het grote beginsel, dat gerechtigheid niet afhankelijk is van de betrekkelijke kracht van de partijen in een dispuut en dat de kleinen en groten gelijkelijk dezelfde recht hebben. Zo ook met de vier vrijheden: wij moeten hopen de gehele wereld te brengen tot de ware naleving ervan, en indien wij dat niet kunnen moeten wij in elk geval geen uitvlucht zoeken met woorden, of voorwenden dat zij bestaan, wanneer en waar dat niet het geval is" (Londen, ncwc, 27.11).

EEN - VIERDE VAN BERLIJN VERWOEST.

John H. Colburn seint uit Stockholm:

Het nieuwsblad „Tidningen" deelde mede te hebben vernomen, dat de Duitse overheden toegeven, dat ééévierde van Berlijn vernield werd in de geconcentreerde aanvallen van de Royal Airforce in de nachten van Maandag en Dinsdag. Het blad zeide, dat de autoriteiten om militaire redenen weigerden bepaalde gebieden te nemen, welke vernield werden, doch twee Zweedse ooggetuigen — een ingenieur en een militaire deskundige in springstoffen — zeiden, dat de schade grotendeels is aangericht in het centrum van de stad.

De ingenieur, die lid is van de Zweedse burgerlijke defensie-organisatie en de deskundige in springstoffen, Majoor Olof Nordzell, zeiden bij hun aankomst in Zweden, dat „slechts weinig huizen nog heel gelaten zijn tussen de puinen. Wij zouden zeggen, dat de vernieling in het centrum van de stad tussen de 50 en de 100 percent bedraagt".

Gecensureerde berichten, die ontvangen werden via de gehavende verbindingslijnen van onzijdige correspondenten, en verslagen van ooggetuigen, gaven het volgende beeld van de toestand in Berlijn: Donderdag was er geen brood of melk te verkrijgen in de winkels; de menigten wachtten vruchteloos voor de winkels op voorraden; duizenden arbeiders werken 's nachts en bij dag om de straten vrij te maken voor het verkeer; vele dakloze mensen slapen 's nachts tussen de wrakstukken op de straten; de brandweerlieden hebben het zo druk, dat zij niet in staat zijn in de vernielde schuilkelders te graven naar lijken.

De ingenieur vertelde nog: „Ik zou zeggen, dat in het centrum van de stad ongeveer elk tiende of vijftiende gebouw getroffen werd door een brisantbom en dat de andere gebouwen er rondom door de brandbommen beschadigd werden. Eén ding is zeker: De meeste schade werd veroorzaakt door het vuur. De reden waarom betrekkelijk weinig mensen gedood werden — vergeleken bij Hamburg waar bijna 50.000 de dood vonden — is dat de straten van Berlijn veel breder zijn. De mensen konden uit de brandende gebouwen snellen en veiligheid vinden op de brede straten. De straten van Hamburg zijn smal en het vuur overdekte ze" (Stockholm, (Æ) 26.11).

COLOMBIA VERKLAART OORLOG AAN DUITSLAND.

De Regering van Colombia maakte in een verklaring bekend, dat de Senaat het bestaan van de staat van vijandelijkheid tussen Duitsland en Colombia erkend heeft.

Dit volgde op een officiële bekendmaking, welke gisterenavond werd uitgegeven, dat een Duitse duikboot de Colombiaanse schoener „Ruby" op 17 November in de Caraïbische Zee tot zinken heeft gebracht. Dit is het tweede Colombiaanse schip, dat een slachtoffer der Duitse-duikboten was sedert het begin van de oorlog.

De beslissing van de Senaat werd getroffen niettegenstaande de oppositie der Conservatieven, die de oorlogsverklaring wilden uitstellen na verdere bestudering van een verklaring van den Minister van Buitenlandse Zaken Carlos Lozano y Lozano.

Deze verklaring zeide, dat de Regering zich „in een staat van vijandelijkheid" met Duitsland beschouwt. Lozano zeide evenwel, dat het niet in de bedoeling ligt om troepen en vlootstrijdkrachten uit te zenden, doch dat het land nauwer wenst deel te nemen aan het streven der Verenigde Landen. Lozano zeide, dat dit drastisch optreden gerechtvaardigd is gezien de „onuitgelokte oorlogsdaden van Duitsland". Hij zeide echter, dat de Regering niet de buitengewone machten verlangt, welke gewoonlijk in tijd van oorlog aan den President werden toegekend, omdat men het land zijn normale leven wil laten vervolgen." Tijdens het debat vroeg de Liberaal Jose Unama Bernal een meer rechtstreekse oorlogsverklaring.

Bij het leiden van de oppositie verklaarde Senator Guillermo Valencia, dat nog niet definitief is vastgesteld of het een Duitse duikboot was, die de „Ruby" in de grond boorde. Bij het bekendmaken van het verlies van de schoener zeide de Minister van Buitenlandse Zaken te zijn ingelicht, dat het Noordamerikaanse stoomschip „Pompon" op dezelfde plaats omstreeks dezelfde tijd tot zinken werd gebracht. De Minister zeide, dat de Regering omtrent het verlies van de „Ruby" vernam toen een Noordamerikaans schip te Colon (Panama) arriveerde met de schipbreukelingen.

Hieraan voegde Lozano toe: „Zover wij kunnen nagaan werd de schoener midden in de nacht tot zinken gebracht en aangevallen door een Duitse duikboot zonder waarschuwing". Hij zeide, dat dezelfde duikboot een reddingsboot aanviel, welke zich van het zinkende schip verwijderde. Een jaar geleden werd de schoener „Resolute" tot zinken gebracht met verlies van zes mensenlevens. De Duitse Regering antwoordde nooit op het krachtige Colombiaanse protest bij die gelegenheid (Bogotá, (Æ) 27.11).

SPAANSE AMBASSADE IN BERLIJN VERNIELD.

De radio van Vichy deelde mede, dat de Spaanse Ambassade in Berlijn volkomen vernield is door de Britse bombardementen (Londen, (Æ) 26.11).

Het nieuws van vandaag.

Onze nabuur, de grote republiek Colombia, heeft op heden, de 27e dag van de maand November 1943, oorlog verklaard aan Duitsland. Terwijl de President van Colombia, Alfonso Lopez, zich thans in de Verenigde Staten van Noord-Amerika bevindt, maakte de Regering te Bogotá de oorlogsverklaring bekend. De Senaat hechtte er haar volle goedkeuring aan, hoewel zij verklaarde, dat het niet in de bedoeling ligt troepen of vlootstrijdkrachten naar het buitenland te zenden. Colombia zal zich evenwel bij de Verenigde Landen aansluiten en op andere wijze zijn medewerking verlenen. Wij verwelkomen Colombia als bondgenoot in de strijd tegen het bruut geweld, de verdrukking van 's mensen rechten en de vergrijping van andersmans goed.

Berlijn, centrum en broeinest van al dit kwaad, gaat er thans definitief aan. Reeds gisteren gaf de nazie-leiding toe, dat één-vierde van de stad vernield was. In de afgelopen nacht is dit vergroot. Zware bommenwerpers van de Britse Luchtmacht verschenen in zeer grote sterkte boven het Reich en deden een uiterst hevige en geslaagde aanval op de Duitse hoofdstad. Maar Berlijn bleef niet alleen in de kastijding. Ook Stuttgart, in het Zuiden van Duitsland, werd hevig bestookt en grote branden werden er door de vliegtuigen achtergelaten. Het luchtoffensief tegen den vijand in Europa is nu op volle kracht. De havenstad Bremen beleefde gisteren overdag een enorme aanval door zware Noordamerikaanse toestellen. Het was de grootste aanval, welke overdag ooit op Duitsland werd gedaan. 56 Duitse jagers werden tevens vernield. Ook doelen in Frankrijk en de Lage Landen worden voortdurend aangevallen, doch deze aanvallen zinken in het niet bij de klappen, die aan Duitsland zelf worden toegebracht. In Frankrijk wordt vooral het gebied van Pas de Calais verwoed bestookt en in sommige kringen gelooft men, dat dit met deugdelijke reden geschiedt.

De Russen vervolgen hun offensief in Wit-Rusland, en slaan de Duitse aanvallen ten Westen van Kiev af; het schijnt zelfs dat zij wederom het initiatief hebben. Stalin maakte in een dagorder de verovering van Gomel door de troepen van Generaal Konstantin Rokossovsky bekend.

Aan het Italiaanse front wordt het bruggehoofd over de Sangro steeds meer versterkt, niettegenstaande de stroom nog meer gezwollen is. Duitse tegenaanvallen worden met behulp van de luchtmacht afgeslagen.

De verovering van Sattelberg op Nieuw Guinea wordt door MacArthur gemeld, terwijl de Noordamerikaanse Marine nog de torpedering van 9 Japanse schepen bekend maakte.

Wat is feitelijk Terreur?

De morele slag was Duitslands eerste nederlaag.

De straffende gerechtigheid is volgens Vittoria O. P. een natuurlijk recht.

door
DR. A. E. D. VON SAHER.

Het is uiterst moeilijk om ons een juiste voorstelling van de toestand in bezet Europa te maken.

Begeven wij ons echter in onze gedachten voor een ogenblik naar de bezette gebieden in Europa, dan zien wij, dat het Nederlandse volk — evenals de andere onderdrukte volken moreel van eigen goed recht overtuigd is. Deze overtuiging is gebaseerd op en geboren door hetgeen voor de oorlog geschiedde en door de houding en de methoden van den vijand tijdens de bezetting. Hoewel deze bezette volken voor eigen ogen de volle ontplooiing van de brutale macht van den vijand zagen, hebben zij de invloed ervan geweerd. De tanks rolden door de straten. Het doffe gestamp van de soldatenschoenen op onze geliefde klinkerstraten weerklonk; de soldatenzangen drongen in de verste uithoeken van de woningen door; de gestapo, Grüne Polizei"" en andere organisaties verschenen.

Alle middelen om op het volk invloed te oefenen, werden toegepast. Vriendelijkheid in de aanvang. Terreur volgde.

Betekenis van de terreur.

Geven wij ons rekenschap ervan wat dit ene woord „terreur" betekent.

Terreur betekent niet straffen voor daden, die de vijand ongaarne ziet.

Terreur betekent het wegnemen van elk gevoel van rechtszekerheid om daardoor de bevolking murw te maken voor elke invloedsoefening door den vijand.

Enkele voorbeelden ons overgebracht door hen, die in deze hel geleefd hebben, mogen het verduidelijken, wat de terreur eigenlijk betekent en op welke wijze ervan gebruik gemaakt wordt.

Ik vroeg eens aan een Nederlander, die onlangs in de Verenigde Staten van Noord-Amerika aankwam: Heeft men u en uw familieleden lastig gevallen?

Het antwoord was: Neen, helemaal niet. Zij hebben mij steeds netjes behandeld. Men had mijn handtekening nodig, omdat de Duitsers nu eenmaal prijs stellen op formaliteiten. Dus waren zij en bleven zij netjes. U heeft echter uw vraag verkeerd gesteld. U had moeten vragen: Hebt gij geleden? Hebt gij in voortdurende onrust verkeerd? Dan luidt mijn antwoord: Ja!

Mijn zegsman woonde buiten de stad op het land. Indien wij een tak hoorden kraken of een hond hoorden blaffen, dan was steeds de gedachte: daar zijn zij.

Hoge trouwe Nederlandse ambtenaren hebben maandenlang een klein koffertje in hun kantoor gereed gehouden, omdat zij wisten, dat het ogenblik eens zou komen.

Zakenmensen ontvangen van Duitse zijde biedingen op hun bedrijven tegen belachelijk lage prijzen. Zij overleggen met moeder de vrouw, wat zij zullen doen. De Vrouw en de vrienden herinneren eraan, dat de Heer X of Y die ook geweigerd heeft, thans na de weigering weggehaald is. Wat betekent geld, wat betekent bezit, als het om het leven gaat en vooral als het er om gaat vrouw en kinderen zo lang mogelijk te beschermen? Zo worden er dan vele zaken „vrijwillig" verkocht op grond van mooie contracten.

De gijzelarij is een typisch voorbeeld van de terreur. Zij worden willekeurig uit de kringen van de bevolking uitgepikt, zij worden willekeurig aangewezen om doodgeschoten te worden. De vijand doet het zelf niet anders voorkomen. De Nederlander staat met deze gedachte op en gaat er mee naar bed. *Ja, feitelijk verlaat zij hem nooit.*

De positie der vrouwen is uiterst moeilijk. Als de man of de zoon niet tijdig naar huis komt, of als er op een ongewoon ogenblik gebeld wordt, dan is het steeds dezelfde gedachte. Is er iets gebeurd? Komen ze hem halen?

En onder deze dagelijkse druk behouden de Nederlanders hun moed. Zij schertsen meer dan in gewone tijden. Wellicht is het galgenhumor. Doch zij, die uit het bezette gebied komen, vertellen, dat er nergens meer gelachen wordt dan daar. Ontelbaar zijn de grappen over den Duitsen overweldiger.

In de treinen, onder de ogen van de groene politie en de geuniformeerde N.S.B.-ers, maken de mensen hun grappen.

Wij spreken hier zo rustig en kalm over de ondergrondse beweging als over iets vanzelfsprekends.

Laten wij dan niet vergeten, dat vrijwel de meeste leiders, die in de aanvang aan deze beweging leiding gaven, thans niet meer tot de levenden behoren.

Ook hier treuren vrouwen, verloofden, moeders en kinderen.

En ondanks deze verschrikkingen houdt het volk van Nederland de moed er in. Niets vermag hen van een goede weg af te brengen.

Soms zijn het trouwens ook zonderlinge middelen, die de vijand gebruikt.

„Oranje-communisten".

Toen de Nederlandse regering in Londen Rusland erkende, zag de bevolking in bezet Nederland tot haar stomme verbazing Oranje plakkaten verschijnen. Zij dachten eerst aan een moedige daad van een groep patriotten.

Zij lazen echter de text, afkomstig van de N.S.B.-verraders, die aan de regering te Londen de erkenning van Rusland verweet en de regering als „oranje-communisten" betitelde.

De zwijgende Nederlander.

De Nederlander van heden spreekt niet veel, als hij het doet, gebeurt het dikwerf in fluistertoon. Hij heeft nieuwe methoden gevonden om zijn gedachten uit te drukken. Een glimlach, het schudden van het hoofd, het nauwelijks optrekken van de schouder of het knippen met het oog. En met deze middelen van den materieel machteloze voeren de morele overwinnaars de strijd. Het morele offensief van den Duitsers op de onderdrukte volken mislukte.

Maar de scheidingslijn tussen terreur en vrije overtuiging bleek te diep te

wortelen in ons volk. Zij handelen er in eigen kring naar, zij bereikten die krachtsontplooiïng van de consciëntie, waartegen de materieel oppermachtige duivelse vijand te vergeefs stormliep door alle leden van het volk, in hun merkwaardige verscheidenheid en eigenaardige verschillen van opvatting op de basis van gelijkheid in de legioenen van patriotten op te nemen, waartoe behoren ouderen en jongeren, rijken en armen, katholieken en vrijmetselaren, gereformeerden en protestanten, Nederlanders en de weinige Curaçaoënaars. Allen tezamen vormen een gemeenschap, niet gebaseerd op dwang en terreur, maar op de vrije overtuiging van allen, die er deel aan nemen.

De vijand overwon dus met de wapenen en bezette ons land, doch hij verloor met de geest en kon het hart der bevolking niet bezetten.

En mogen wij vergeten, welke invloed deze nederlaag op den vijand heeft gehad, **die als overwinnaar het land binnen kwam en als overwonnene behandeld werd?** Is het dan niet verklaarbaar, dat de vijand zo gauw mogelijk inkwartieringen van soldaten bij burgers tot het uiterste beperkte, omdat die stoere weerstand en die houding van kalm verzet het moreel van de Duitse troepen in gevaar bracht?

Het was de eerste ernstige nederlaag van het Duitse systeem. Deze eerste overwinning over den vijand — een overwinning met morele middelen — **danken de Verenigde Naties aan onze ouders, kinderen, vrienden en landgenoten in het bezette gebied, wien wij hier daarvoor hulde brengen.**

Uitingen van haat.

Deze nederlaag, die in alle bezette democratische landen dezelfde was, deed twijfel — de eerste twijfel reizen aan de Duitse overwinning.

Door de horden van den vijand is ook in de harten van de onderdrukte volken haat gestrooid.

Wreedheid is geen typische Nederlandse eigenschap. Sadisme evenmin.

Welnu, thans enkele feiten.

Er was een parade van Duitse troepen in Den Haag. Het Nederlands publiek stond er met de gebruikelijke nieuwsgierigheid naar te kijken. Het paard van een hoofdofficier steigerde. De officier viel eraf en brak zijn nek. Daverend applaus van het publiek, hoera-geroep.

Een student pleegde verraad aan de nationale zaak. Hij werd door medestudenten gedurende vele uren gemarteld en vervolgens voordat het einde gekomen was, met een steen om de nek in een kanaal geworpen.

N.S.B.-ers marcheren in een stad. Er is veel publiek op de been. Een snel rijdende tram nadert. Uit het publiek springen twee arbeiders naar voren, pakken den laatsten man van de stoet en werpen hem voor de tram, die hem onmiddellijk doodt. Hoera-geroep, applaus van het publiek, waartussen de arbeiders verdwijnen.

Andere aanslagen op verraders als Generaal Seyffardt, Dr. Posthuma en Reydon zijn u bekend. In de volksconsciëntie van thans gelden die aanslagen als terechtstellingen.

Op een gegeven dag organiseerden de Duitsers de eerste grote oefening tegen een voorgestelde Geallieerde invasie. Het ging echt toe. Niemand wist of het waarheid was of niet. Toen bleek hoe het bij de werkelijke invasie zou gaan. De Nederlandse verraders werden het eerst geëvacueerd. Zij kwamen op verschillende punten in de steden in het Westen bijeen en werden met autobussen achter de IJssellinie gebracht. Dit was het eerste geval van een paniek in Nederland onder hen, die boter op het hoofd hebben.

Doch het bombardement van Rotterdam, hetwelk woonruimte voor 100.000 personen in luttele uren vernietigde vermocht de burgerij van Rotterdam niet in paniek te brengen. De rust en kalmte der bevolking maakte het mogelijk meer mensenlevens te redden dan men oorspronkelijk vermoedde.

Wat deze catastrophe te Rotterdam niet vermocht, bereikte de oefening der moffen bij de N.S.B.-ers. Zij raakten in paniek. Zij wisten wat hun wachtte. Zij vreesden de gestrenge hand van de straffende gerechtigheid. Velen dorsten eerst na verloop van een week in hun woningen terug te keren. Sedertdien verstaan de Nederlanders de initialen N.S.B. als: niet sidderen, broeders!

Zijn onze Nederlanders nu ook sadisten geworden?

Ons antwoord is een hartgrondig: **neen.**

In deze daden kwam slechts tot uitdrukking het hartgrondig verlangen naar straffende gerechtigheid. Dat die gerechtigheid zó lang uitblijft, verklaart het voorkomen van excessen.

Ze zijn niet inhaerent aan ons volkskarakter, zullen het nooit worden.

En zo komen wij vanzelf tot de problemen van de vrede als voorlopig einde der vijandelijkheden.

Het einde der vijandelijkheden stelt meteen de straffende gerechtigheid aan de orde.

En dan mogen wij ons zeker houden aan een van de meest belangrijke pioniers op het gebied van het internationaal recht aan den Dominicaan Vittoria, die de straffende gerechtigheid aan het einde van de rechtvaardige oorlog als **een natuurlijk recht** beschouwde, ziende dat de maatschappij niet bijeengehouden kon worden, tenzij er ergens een macht en een autoriteit ware om misdadigers te bedwingen en hem te verhinderen om het goede en den onschuldige te schaden" (De Jure Belli No. 19).

NEDERLAND

LIJST VAN NEDERLANDSE BURGERS GEINTERNEERD IN HET STANLEY KAMP TE HONGKONG.

J. G. Beukers, koopman, 22 j.; **Mej. A. W. de Broekert**, 5 j.; **A. W. de Broekert**, civiel ingenieur, 37 j.; **O. R. J. de Broekert**, 2 j.; **A. J. de Broekert**, 7 j.; **Mevr. M. A. de Broekert**, huisvrouw, 42 j.; **J. H. Corver**, mecaniciën, 48 j.; **Mevr. M. M. Corver**, huisvrouw, 37 j.; **Mevr. K. A. Crommelin**, huisvrouw, 34 j.; **W. C. Crommelin**, beambte scheepvaartmij., 41 j.; **Mevr. H. J. Dallinga**, huisvrouw, 42 j.; **H. Dallinga**, accountant, 40 j.; **J. Graf**, bank employee, 28 j.; **Mevr. M. W. Graf**, huisvrouw, 25 j.; **F. H. J. A. Lafleur**, koopman, 51 j.; **J. Lafleur** 12 j.; **Mej. M. Lafleur**, 11 j.; **Mevr. I. Lafleur**, 41 j.; **Mevr. E. M. van Leeuwen**, huisvrouw, 30 j.; **Mej. A. van der Lely**, student, 18 j.; **Mej. A. van der Lely**, student, 17 j.; **Mej. C. van der Lely**, 22 j.; **Mevr. C. van der Lely**, huisvrouw, 51 j.; **J. van der Lely**, mecaniciën, 57 j.; **F. van der Lely**, student, 19 j.; **Mevr. I. S. de Loos**, huisvrouw, 30 j.; **P. A. de Loos**, scheepvaartmij. employee, 28 j.; **J. J. von Mählen**, bank employee, 30 j.; **A. C. Offenberg**, onder-directeur scheepvaartmij., 39 j.; **Mej. J. C. M. Offenberg**, 9 j.; **Mevr. J. C. M. Offenberg**, huisvrouw, 41 j.; **Mej. A. J Offenberg**. 13 j.; **R. H. van Rossum**, Secretaris Ned. Havenwerken, 32 j.; **D. Roukens**, bankier, 36 j.: **C. J. de Schipper**, opzichter, 31 j.; **W. J. de Schipper**, 1 j.; **Mej. M. F. de Schipper**, 6 j.; **Mevr. M. de Schipper**, huisvrouw, 37 j.; **K. Schouten**, employee A.P.C., 29 j.; **Mevr. M. J. van der Star**, huisvrouw, 52 j.; **W. J. van der Star**, koopman, 43 j.; **Mevr. A. Winkelman**, huisvrouw, 41 j.; **Mej. J. Winkelman**, 14 j.; **W. Winkelman**, 9 j.; **Mevr. M. K. de Wit**, huisvrouw, 46 j.; **H. P. K. den Boesterd**, accountant, 29 j.; **D. A. Braakenburg**, onder-directeur, 45 j.; **Hugo Bakkeren**, bankassistent, 25 j.; **J. M. Morhaus**, bank-directeur, 48 j.; **Jr. J. H. van der Laan**, directeur, 44 j.; **Mevr. C. L. P. van der Laan**, huisvrouw 40 j.; **F. W. van der Sleesen**, accountant, 30 j.; **H. J. van Kerckhoff**, bankassistent, 26 j.; **C. P. J. van Vliesden**, accountant, 38 j.; **Mevr. H. C. van Vlierden**, huisvrouw, 43 j.

Aanvulling lijst Nederlanders geïnterneerd te Tsjangi (Malakka): **H. M. Letsch**, gezagvoerder, 64 j.

„BIDDEN VOOR TER DOOD VEROORDEELDEN".

Sedert enige weken worden in alle kerken van Nederland gebeden gestort voor patriotten, die door de Duitsers ter dood veroordeeld zijn. Een oproep daartoe werd gedaan door de kerkelijke autoriteiten. Deze oproep zeide o.a.:

„Velen weten niet, dat de bezettings-autoriteiten een aanzienlijk aantal Nederlanders ter dood veroordeelden; deze mannen staan plotseling voor de poorten der eeuwigheid. Velen hebben zich zelf voorbereid hiertoe en zijn gereed hun lot in de ogen te zien. Zij brengen hun dagen in gebed door, voor anderen echter is de eeuwigheid nog een donkere weg zonder uitzicht. Zij deden wat hun geweten hun voorschreef en zijn bereid de gevolgen te aanvaarden. Moge God hen in hun rouwachtig leven troosten; moge Hij ons zwaar lijdensland genadig zijn."

[Het zou goed zijn en een nobele bijdrage van geestelijke oorlogsinspanning, indien ook wij in ons vrije land meer baden voor hen, die **recht** hebben op ons gebed als bevoorrechte landgenoten. — Red.]

BOMBARDEMENTEN.

Nederlandse bommenwerpers hebben Donderdag deelgenomen aan aanvallen op Noord-Frankrijk. Nederlands Indische bommenwerpers hebben deel genomen voor de tweede opeenvolgende dag aan aanvallen op de vijandelijke scheepvaart in Nederlands Indië, o.a. werd het 8000 ton metend vijandelijk vrachtschip in de buurt van Halma Heira tot zinken gebracht. Donderdagavond werd Abon hevig aangevallen.

KERSTKAART VAN PRINSES JULIANA.

Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Juliana zal aan de leden der Nederlandse Koopvaardijvloot een Kerstkaart zenden, waarop is afgebeeld een foto van Prinses Margriet Francisca tegen een achtergrond van een schilderij van Joep Nicolaas, symboliserend de terugkeer van het Nederlandse volk naar zijn Vaderland.

NORMALE WERKWEEK VAN 55 UREN.

De Duitsers hebben bepaald, dat de normale werkweek voor wegwerkers en transportarbeiders 55 uur zal bedragen. De uren, die daarboven gewerkt worden, zullen met $1/4$ extra van het loon worden betaald.

VAN DER PLAS WAARSCHUWT INDIË.

Doctor Charles H. O. van der Plas, hoofd van de Nederlands Indische Commissie in Australië, heeft per radio de Nederlands Indische bevolking gewaarschuwd voorzichtig te zijn:

„Komt niet in opstand, weest voorzichtig in uw ondergrondse organisaties, wacht voor orders en signalen, laat uw leiders niet gevangen nemen door de Japanners; blijft zoveel mogelijk uit de buurt van forten, havens, vliegvelden en andere militaire doelen".

„DUTCH TRADITION" THANS OOK IN ENGELAND.

De ook hier bekende film „Dutch Tradition" die gemaakt werd door het Nederlandse informatiebureau te New York, zal binnenkort in 120 exemplaren in Engeland worden vertoond.

TYPISCHE BENOEMING.

Een typische benoeming kenmerkend voor de N.S.B.-methode is die van Luitenant-Kolonel H. A. van Hilten tot Landes Polizei president van Amsterdam. Deze Van Hilten werd in 1934 als hoofdinspecteur van politie te Enschede ontslagen wegens herhaaldelijk wangedrag.

SCHADE AAN DUITSE VERSTERKINGEN.

Patriotten hebben schade toegebracht aan Duitse versterkingen in de buurt van Leeuwarden. De Duitse commandant heeft een gestrenge waarschuwing tot de bevolking gericht, dat bij herhaling zware straffen zullen worden toegebracht.

25 JAAR TROUWE DIENST.

Minister van Justitie Mr. Jan van Angeren heeft gedurende een kleine plechtigheid in zijn bureau een zilveren beker met inschrift uitgereikt aan den Heer Albert Odding, die 25 jaar in dienst is van de Nederlandse detectivedienst en die zich o.a. weer verdienstelijk heeft gemaakt bij de bewaking van de leden der Koninklijke Familie.

DE NEDERLANDSE STAATSSCHULD.

De Nederlandse Staatsschuld is sedert de bezetting van de Duitsers bijna verdrievoudigd en de vlottende schuld is verviervoudigd.

GESTORVEN VOOR HET VADERLAND.

De Koninklijke Nederlandse Marine maakt het overlijden bekend tengevolge van verwondingen opgelopen gedurende de Geallieerde landing op Sicilië van Kapitein ter Zee **J. J. M. Sterkenburg**, commandant van de kanonneerboot „Soemba"; verder wordt het overlijden in dienst van het vaderland vermeld van Luitenant vlieger **J. W. Rutte**, die met zijn vliegtuig neergeschoten werd evenals de leden van zijn bemanning Luitenant **E. van Tijn**, Luitenant **A. Roessingh**, korporaal **W. L. Blok** en **C. W. J. M. van den Bos.**

„DE STORM" WIL UNIVERSITEITEN SLUITEN.

Als een bewijs dat het de N.S.B. niet gelukt is het Nederlandse universitaire leven voor zich te winnen mogen gelden dat het N.S.B. blad „De Storm" schrijft dat het goed zou zijn alle Nederlandse universiteiten te sluiten en een nieuwe nationaal socialistische universiteiten op te richten.

ZIJ WORDEN HARDER.

Medegedeeld wordt, dat de onlangs opgerichte N.S.B. landwachten een nog onbekend aantal Nederlandse patriotten heeft doodgeschoten. Max Blokzijl heeft in Den Haag weer een rede gehouden, waarin hij met verdere daden van deze aard heeft gezegd: „Wij worden steeds harder en meer verbitterd".

STEMMEN UIT BEZET NEDERLAND.—II

De toekomstige internationale orde.

„Vrij Nederland" uit het bezette Europese staatsdeel schrijft:

Het vraagstuk van de toekomstige organisatie van de statengemeenschap was altijd en speciaal ook op dit tijdstip een der grootste problemen, die men zich denken kan. En als niet alle voortekenen bedriegen, dan zal het ook na de onvoorwaardelijke overgave van Duitsland en Japan (waarvan wij in ons hart allen zeker zijn!) nog wel enige tijd een probleem blijven.

Hoewel verschillende goedbedoelde en niet onverdienstelijke rapporten en voorstellen betreffende dit onderwerp reeds gepubliceerd zijn (wij herinneren bv. aan hetgeen de Noordamerikaanse kerken over een rechtvaardige en duurzame vrede te zeggen hadden), toch is de oplossing van het vraagstuk thans nog niet met enige duidelijkheid te zien.

Een paar dingen staan echter al bij voorbaat vast. Na de gruwelijke wijze, waarop Duitsland zich aan de volken van Europa heeft vergrepen en de beestachtige misdaden van zijn leiders tegen de Joden, kan van een gezonde herordening van het politieke leven van ons werelddeel geen sprake zijn, wanneer niet eerst de atmosfeer door een rechtvaardige vergelding wordt gezuiverd.

De machteloosheid van de rechtsorde der staten, waaronder wij allen zo zwaar hebben geleden, moet door de schepping van de één of andere machtsorganisatie worden opgeheven.

Een duurzame volkenvrede zal ook niet mogelijk zijn, zolang de sociale en economische toestanden in de afzonderlijke landen nog onbevredigend zijn en de vrijheid van geestelijke overtuiging de levenskansen der minderheden en dergelijke niet door rechtvaardige nationale wetgevingen hersteld of gewaarborgd zijn. Ook zal aan de „uitverkoren" volken, die zichzelven een biezondere historische roeping opgelegd achten, dit hovaardige waanbesef eens en voor al uit hun harde koppen gebeiteld moeten worden.

Maar met het noemen van hetgeen noodzakelijk is, heeft men nog geen oplossingen gegeven.

Verschillende actuele vragen.

Nog blijven de vragen open:

Moeten wij weer een nieuwe Volkenbond krijgen? Kan de oude zelfs misschien weer hersteld worden? Of moet er iets nieuws komen? Een wereld federatie onder een centraal bestuur, overigens in continentale onderbesturen gedecentraliseerd? Moet daarnaast of daarboven een wereldparlement gevormd worden of enig ander min of meer fantastiek hoogste politiek orgaan op aarde, met eigen wetgevend, besturend en rechterlijk gezag? Hoe moet de oplossing van geschillen tussen de naties geregeld worden? Hoe de vorming van nieuw internationaal recht? Hoe kan een statenpolitiemacht er uit zien? Kan er een procedure ontworpen worden tot effectieve herziening van in de loop der jaren uit haar evenwicht geraakte internationale betrekkingen in het algemene belang der mensheid?

Deze vragen kunnen medehelpen de richting voor ons denken en zoeken te bepalen, over de middelen ter verwezenlijking kan men op dit tijdstip niet anders dan bij wijze van toekomstfantasie spreken.

De Atlantische Brief uiterst sober.

De Atlantische Brief uiterst sober.

Niet ten onrechte hebben dan ook de ontwerpers van de Atlantische Brief in de nieuwe internationale grondwet, die hun voor ogen zweefde, de uiterste soberheid betracht. Over de toekomstige organisatie der staten vinden wij vrijwel niets in, al is bij andere gelegenheden herhaaldelijk betoogd, dat de huidige oorlogsorganisaties van de Verenigde Volken het frame-werk voor latere vredes-organisatie kunnen vormen.

Over de nieuwe territoriale ordening zegt de brief: Geen gebiedsuitbreiding als politiek doel en geen gebiedsveranderingen anders dan overeenkomstig de Volkswens (punten 1 en 2). Vrije keus van regeringsvorm en herstel van de souvereiniteit der overweldigde volken (punt 3). Verreweg het meeste gaat over de economische en sociale ordening; toegang van alle staten op gelijke voorwaarden tot de handel en tot de grondstoffen, die voor economische welvaart nodig zijn (geen andere, die geevaarlijk zijn: Oorlogvoering (punt 4). Samenwerking op economisch gebied ter verzekering van betere arbeidsvoorwaarden, economische vooruitgang en sociale zekerheid (punt 5). Vrijheid ter zee in vredestijd (punt 7). Ten slotte in de punten 6 en 8 een voorspiegeling van een toekomstige vrede in veiligheid na de vernietiging der nazie-tyrannie, met de weldadige geloofsbekentenis, dat „alle volken ter wereld zowel uit realistische als uit geestelijke motieven, zóver behoren te komen, dat zij het gebruik van geweld opgeven", maar zonder verder concreet denkbeeld dan de ontwapening der steeds weer agressief gebleken naties, totdat er een algemeen veiligheidssysteem zal zijn tot stand gebracht. Verstandige beperking op een tijdstip, waarop de concrete toekomst nog niets te zeggen valt.

Nuchterheid zonder défaitisme.

Inderdaad zou het bedenkelijk zijn, ook nu nog de statenorganisatie te willen gaan herbouwen op abstracte idealen of schone illusies.

Van de zogenaamde idealen der as, haar zwendel met „Europa" en de humbug der Groot-Aziatische levensruimte, hebben wij volkomen onze bekomst. Wat er aan de andere zijde als ideaal te cristalliseren en als practische politieke doelstelling te verwezenlijken zal zijn, zullen wij voorlopig moeten afwachten.

Wij hopen allen op een regeling in gerechtigheid. Maar de inhoud van dit begrip in de internationale betrekkingen is niet gemakkelijk aan te geven, eenzijdige interpretatie ervan leidt tot internationale bandietenstreken als die van Japan, Italië en Duitsland.

Ieder, die zich met deze problemen bezig houdt, moet goed bedenken, dat een werkelijk rechtvaardige ordening op verschillende wijzen verwezenlijkt kan worden. Het is bij voorbaat niet te zeggen, welke wijze het beste is en...... welke het best uitvoerbaar is.

Maar dit staat voor alles vast. De staatslieden en de volken achter hen moeten met eerlijke bedoelingen bezield zijn, het algemeen belang, zelfs met opoffering van eigen belangen, willen dienen en de oprechte wil hebben tot handhaving van het recht.

Vooral aan dit laatste heeft het in de afgelopen kwart eeuw maar al te vaak ontbroken. Het recht werd telkens weer opgeofferd aan nationaal eigenbelang, politieke voorkeur, vrees voor erger, enz. enz. Voorbeelden zijn er te over.

Het in de steek laten van China en Abessynië, de gepleegde chantage (ook door de democratieën) tegenover Tsjechoslowakije, de comedie der nietaanvalsverdragen, de tragedie der agressies, de weigering van arbitrage, de invloed van individuen als Laval, enz. enz.

Is er eigenlijk wel reden om aan te nemen, dat politiek en diplomatie in de toekomst veel eerlijker zullen worden als tevoren?

Wij zullen hopen, dat de harde les leerzaam heeft gewerkt en dat volken en staatslieden bereid zullen zijn het recht de eerste plaats te geven. Zonder dat is voor de toekomst opnieuw weinig te verwachten.

Wat het eerst aan de orde komt.

Zelfs in het gunstigste geval zullen wij ons voorlopig tevreden moeten stellen met een bescheiden begin van internationale wederopbouw. Twee onderdelen van het grote probleem zullen, zoals uit de Atlantische Brief blijkt, op de voorgrond treden, het economische en het militaire.

De uitgeplunderde landen zullen opnieuw bevoorraad moeten worden en de schuldige landen zullen aan dit herstel werkelijk moeten medehelpen. Tegen een nieuwe vloed van werkloosheid zal gewaakt moeten worden en voor een nieuw evenwicht in de financiële betrekkingen moet worden gezorgd. Dit alles is voorlopig veel belangrijker dan de politieke organisatie. Vooral omdat na de onvoorwaardelijke overgave der as-staten het militaire apparaat tot voorerst weinig ernstige moeilijkheden behoeft op te leveren (gegeven dat de overwinnaars onderling eendrachtig blijven).

Zowel het economische als het voorlopige) militaire apparaat tot beheersing van de situatie zullen aanwezig zijn in de vorm, waarin de oorlog ze heeft opgebouwd en daarmede zal kunnen worden doorgewerkt. De ervaringen, die daarmede opgedaan worden, zullen aanwijzingen naar waarde zijn voor een definitieve organisatie van een evenwichtige economie en van een machtsapparaat, dat ook in de toekomst elke nieuwe poging tot révolte onverbiddelijk (en sneller dan nu) moet kunnen neerslaan.

De verhouding tot de overwonnen volken.

In de organisatie zal in de allereerste jaren de groep der Verenigde Naties alléén stem moeten hebben. De as-staten hebben elk zedelijk recht verbeurd om in de onmiddellijke na-oorlogse problemen enige medezeggenschap te krijgen. Onvoorwaardelijke onderwerping moet ook hier het strenge wachtwoord zijn. Geen propagandistisch opgeblazen nieuw geklaag over rechtsongelijkheid, over de schuldleugen, over schending van „punten" en dergelijke, mag ditmaal weer de atmosfeer vertroebelen;wat het beroep op gerechtigheid van de zijde der As zedelijk waard was, hebben Europa en de overige wereld duidelijk in deze jaren ervaren. Daarom voorlopig geen vredesconferentie, maar principieel eenzijdige regeling door de Verenigde Naties. Dit sluit gerechtigheid tegenover overwonnen volken niet uit, mits essentiële elementen van deze nieuwe gerechtigheid zijn vergelding voor het begane onrecht en beveiliging voor de toekomst.

Natuurlijk geldt dit slechts voor een overgangsperiode en er zal een geleidelijke overgang moeten volgen tot meer normale verhoudingen. Hoe lang die overgangsperiode zal moeten duren zal goeddeels afhankelijk zijn van de houding der overwonnenen zelf, van de oprechtheid van hun besef, wat zij jegens de mensheid hebben misdaan, en van de bereidheid om de consequenties daarvan vrijwillig op zich te nemen.

Wederopvoeding van de vergiftigde jeugd (speciaal in Duitsland) tot gezondere idealen, zal daarbij een belangrijke, moeilijke, gedeeltelijk wellicht wanhopige taak zijn. Vorming van een waarlijk internationale instelling in de politiek van zo onmondig gebleken volksgeest in de autoritaire landen is dringend nodig.

Naar een nieuwe Volkenbond?

Intussen zal dan onder leiding van de Verenigde Naties aan de politieke herbouw der statengemeenschap kunnen worden gewerkt. Hoe de nieuwe orde er uit zal zien, is nog niet te zeggen, en zelfs is nog niet te zeggen, hoe die er het best uit zou moeten zien. Voor het ogenblik is het weinig waarschijnlijk, dat een herstelde Volkenbond opnieuw met de grootste taak belast zal worden. De Verenigde Staten van Noord-Amerika hebben er zich in het verleden te afkerig van getoond en Rusland heeft er ook geen al te goede herinneringen aan, zij het door eigen schuld. De oude bond is met teveel ernstige levensgebreken belast om de wereld sterk naar hem terug te doen verlangen. Toch al moet erkend worden, dat hij zich misdragen heeft, de bedoeling was goed. Als het uitvoerbaar was, zou het wenselijk zijn, dat hij onder een andere naam maar met een overeenkomstige op gewichtige punten verbeterde constitutie hersteld wierd als een universele uitbouw van het door de Verenigde Naties te beginnen en verder voor te bereiden werk; in de nieuwe mondiale gemeenschap kunnen dan de economische organisatie en het internationale machtsapparaat worden ingelijfd.

Maar...... dit is goeddeels toekomstmuziek en wat zou zelfs het volmaakste stelsel kunnen uitrichten, wanneer het niet door internationaal gezonde staatkundige leiders wordt gehanteerd?

Laten wij hopen, dat de afwikkeling van de brandende na-oorlogse politieke problemen van die internationale gezindheid blijk zal geven.

Niet alleen de staatslieden, ook de democratische volken hebben dit mede in hun hand. Mogen zij zich van hun kansen en van hun verantwoordelijkheid steeds meer bewust worden.

Maar als ik leven mag tot de bevrijding
En juichen op het overwinningsfeest,
God, doe mij dan dit weten wat
[voorbijging
Aan nood en leed is niet vergeefs
[geweest
Laat hier een volk herrijzen, wijzer,
[schoner
Dan toen het neerdaald' in het
[doodsgebied,
Dat van Uw aard' opnieuw een vrij
[bewoner
Staag naar de kim van Uw voleinding
[ziet!
Omdat dan van dit land de horizonnen
Rijp worden, door Uw licht, van
[eeuwigheid,
Omdat Uw martelaars hier overwinnen
En met hun bloed de bodem is gewijd...
Laat hun dit land zolang Uw zon zal
[schijnen,
God, doe het ons ontvangen uit hun
[hand!
Laat ons slechts wat zij wonnen met
[hun pijnen
Herboren worden tot een vaderland!

Overgenomen uit „Margrieten" een illegale bundel verzen, verschenen in Mei 1943.

BONAIRE

NIEUWE COMMANDANT VAN BONAIRE.

Hedenmorgen is te Kralendijk aangekomen de Heer Kapitein Carl Frits ter Weele, die als opvolger van Kapitein Soederhuizen, Plaatselijk Militair Commandant zal zijn. Aanstaande Dinsdag zal Schout-bij-Nacht Carel J. Baron van Asbeck naar Bonaire vliegen om aldaar het commando over te dragen, waarna Kapitein ter Weele in functie treedt.

Kapitein ter Weele krijgt als zodanig ook het toezicht op het Interneringskamp.

CURAÇAO

BOEK VAN HISS.

Het hier lang verwachte boek van Philip Hanson Hiss „Netherlands America" is gisteren in New York verschenen en zeer goed door de pers ontvangen. De „New York Times" noemt het „een bewonderenswaardig overzicht van de Nederlandse Caraïbische gebieden" en verder: „Een bijdrage tot de Geallieerde oorlogsinspanning is enorm."

AUTOBELASTING.

De 24e November om ongeveer 20 uur werd van een op het Hendrikplein tegenover Cinelandia, een geparkeerde auto bij het uitrijden van een andere auto, het rechtervoorspatscherm ernstig beschadigd en de voor-schokbreker afgerukt. De eigenaar van de beschadigde auto wordt verzocht zich zo spoedig mogelijk te melden aan het hoofdbureau van politie, afdeling Verkeer.

VERENIGINGSNIEUWS.

Katholieke Sport Centrale: Neptunus — Stako 2 — 0.

Zondag 10 uur Excelsior B. — Dosko B. en Excelsior C. — Dosko C. 16 uur Ajax — K.S.C.-Elftal.

— **Don Bosco:** Morgen 10.30 uur vergadering in het clubgebouw San Mateo. Spreker: Herman de Man.

WERELDNIEUWS

GROOTSTE DAG-AANVAL OP BREMEN.

Het Hoofdkwartier van de Noordamerikaanse 8e luchtmacht in Engeland maakt bekend, dat zware Noordamerikaanse bommenwerpers, begeleid door gevechtsvliegtuigen, Vrijdag de Duitse havenstad Bremen hebben gebombardeerd. Het was de grootste aanval overdag op enig doel in Duitsland. 29 Zware bommenwerpers en 5 escorterende gevechtsvliegtuigen gingen verloren. 56 Duitse jagers werden neergeschoten (Londen, (AP) 27.11).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD - AFRIKA.

„Niettegenstaande het verder stijgen van het getij werd het bruggehoofd ten Noorden van de rivier de Sangre uitgebreid en verbeterd. Er hadden minder belangrijke botsingen plaats aan de rest van het 8e legerfront. Twee vijandelijke tegenaanvallen op de stellingen van het 5e leger werden gisteren teruggeslagen. Er werd veel artillerievuur gewisseld, doch er vonden geen veranderingen in de frontlinie plaats.

De spoorbruggen en rangeerterreinen te Rimini en het viaduct te Recco werden gisteren aangevallen door zware bommenwerpers van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht, geëscorteerd door lange afstands gevechtsvliegtuigen. De spoorbruggen tussen Ancona en Rimini werden ook aangevallen. Bij een aanval op een onzer convooien vernielden gevechtsvliegtuigen 9 vijandelijke vliegtuigen. In de afgelopen nacht vielen gevechtsbommenwerpers de kaden en scheepvaart te Civita Vecchia aan. In de verrichtingen van gisteren werden in totaal 12 vijandelijke vliegtuigen neergeschoten. 6 Geallieerde vliegtuigen worden vermist" (Geallieerd Hoofdkwartier in Algiers, (AP) 27.11).

ALLERLAATSTE NIEUWS.

— „Rode Ster" meldt, dat de Russen de Berezina zijn overgestoken en een nieuwe slag hebben toegebracht aan het gedesorganiseerde Duitse leger langs de stroom waar Napoleons legioenen de uiteindelijke nederlaag leden bij de terugtrekking van Moskou. Na zijn overweldigende overwinning te Gomel drong Generaal Konstantein Rokossovsky verder door in Wit-Rusland ten Westen van de Dnjepr. Hierbij neemt hij de Duitse basis Zjlobin in de flank. De spoorlijn tussen Zjlobin en Kalinkovitsji is reeds doorgesneden. „Rode Ster" zeide, dat het grof geschut en herhaalde aanvallen van de Rode luchtmacht den vijand verdreven hebben van de rechteroever van de Berezina.

— **Generaal Georges Catroux,** de vertegenwoordiger van het Franse Comité is te Damascus, de hoofdstad van Syrië, aangekomen. Hij confereerde met den Syrischen Premier en den Minister van Buitenlandse Zaken.

GEBOREN
Marie Jeanette de Palm van Riemsdyk
Lago Hospitaal
Aruba, 21 November 1943.

Het vasten-mandement van 1934 waarin het Nederlandse Episcopaat al waarschuwde tegen het dreigend gevaar.

Zes jaar voor de oorlog waarschuwden de Bisschoppen tegen de N. S. B.

In verschillende artikelen is sprake geweest van het beroemd geworden vasten-mandement van het Nederlandse Episcopaat van 2 Februari 1934, waarin de Aartsbisschop en Bisschoppen van Nederland — die slechts bij hoge uitzondering en in heel belangrijke gevallen gezamenlijk optreden — waarschuwen tegen het dreigend gevaar van de N.S.B. In 1933 had de Putsch in Duitsland plaats, in Januari 1934 werd de autonomie der Duitse staten opgeheven. Het was het Nederlandse Episcopaat, dat 3 jaren voor Pius XI in zijn „Mit brennender Sorge" tegen de gevaren van het nationaal-socialisme waarschuwde, het eerst wees **op de dreiging van ondermijning van de grondvesten van onze staat.**

De stem der bisschoppen had weerklonken. **Onze regering sloeg de waarschuwing in de wind.** Zelfs in de eigen katholieke kringen heeft het Mandement de gemoederen nogal in beweging gebracht.

Eerst later zou het beroemd worden, omdat eruit bleek, dat de bisschoppen van Nederland lang voor iemand anders er erg in had, wezen op de verraderlijke gedragingen van de N.S.B.-ers, omdat de bisschoppen als leiders van het gehele katholieke volksdeel aan de katholieken de N.S.B. verboden als in strijd met Gods wetten en aan de staat als zodanig een waarschuwing gaven. Tot ver in het buitenland is dit document thans beroemd geworden en in de Verenigde Staten circuleren Franse en Engelse vertalingen. Aan een verzoek om de officiële Nederlandse text was moeilijk te voldoen; slechts na vele moeiten is het ons gelukt de officiële Nederlandse text te achterhalen. Wij laten die hieronder volgen, zoals die verschenen is in „De Maasbode" van 12 Februari 1934.

Daar het hier een document betreft, dat in het licht der huidige gebeurtenissen voorbestemd is historische waarde te krijgen, drukken wij het geheel af, zoals het indertijd in „De Maasbode" gestaan heeft.

Slechts hebben wij voor het gemak van referentie — het ligt voor de hand, dat er nog beschouwingen over geschreven zullen worden nu het weer zo actueel wordt — de alinea's genummerd.

* * *

De Aartsbisschop en de Bisschoppen van Nederland aan de hun toevertrouwde Geestelijheid en Gelovigen: Zaligheid in den Heer.

[1] In deze gewichtige en beweeglijke tijden hoort men dagelijks vraagstukken opwerpen van maatschappelijken en staatkundigen aard. Nieuwe leerstellingen op dit terrein verkondigd en elders ook reeds in practijk gebracht, hebben vat gekregen op breede groepen der bevolking en heel in het bijzonder op het jongere geslacht. Klaarblijkelijk is een nieuwe orde aan het groeien, die onder menig opzicht valt toe te juichen, daar zij een verlossing beteekent uit individualisme en materialisme, maar Ons ook zorgen baart, wijl zij dreigt in andere dwalingen verstrikt te geraken. Wij bedoelen de stelsels, die men met de namen fascisme en nationaal-socialisme pleegt aan te duiden en ten opzichte waarvan het zeker niet overbodig is het woord van paus Leo XIII te herhalen: „Wij achten het van het grootste gewicht, de nieuwe meeningen omtrent den Staat met de christelijke leer te vergelijken." 1)

[2] Niet dat de Katholieke Kerk voorkeur zou hebben voor den een of anderen staats- of bestuursvorm; zij staat ook niet een bijzondere politiek voor, een bepaald staatkundig stelsel. Maar wel verlangt zij van iederen bestuursvorm, dat deze niet geleid wordt door beginselen, die de rechten, door God aan de Kerk geschonken, en de natuurlijke rechten van iederen mensch in gevaar brengen. Het is daarom haar eisch, dat zij haar verheven taak in volle vrijheid kan blijven vervullen; en tevens dat ieder staatkundig stelsel, wil het door de Kerk aanvaard worden, rekening houdt met de eischen van het ware menschelijk geluk, zooals die in de katholieke leer liggen opgesloten.

[3] „God heeft", zooals Paus Leo XIII in zijn Encycliek „Immortale Dei" zegt, „de zorg voor het menselijk geslacht aan twee machten toevertrouwd, de geestelijke en de wereldlijke macht, waarvan de eene over de goddelijke, de andere over de menschelijke dingen is gesteld".

[4] Twee machten derhalve, de Kerk en de Staat, hebben beide, ofschoon onder verschillend opzicht, te maken met het menschelijk geluk. Het is dus zonder meer duidelijk, dat, — zoo leert dezelfde Paus — „de burgerlijke maatschappij, ten algemeenen nutte ingesteld, bij het behartigen der welvaart van het gemeenebest zoodanig voor haar burgers moet zorgen, dat zij niet alleen niets in den weg legt aan het bereiken en verkrijgen van dat hoogste en onveranderlijke goed, maar dat zij dit ook op alle mogelijke wijze bevordert." 2)

[5] Het natuurlijk welzijn toch is aan het bovennatuurlijke ondergeschikt en daarom zijn het doel van den Staat en dat van de Kerk, ook al kunnen zij afzonderlijk beschouwd worden, in werkelijkheid geenszins geheel van elkaar los te maken. Want al heeft ieder zijn eigen onafhankelijk terrein, eenerzijds heeft het hooger leven voor zijn normale ontwikkeling de aardsche hulpmiddelen noodig, anderzijds wordt de opvatting van het natuurlijk welzijn zelf verhelderd en op allerlei wijzen beïnvloed door de christelijke leer omtrent het volle en eeuwig geluk van den mensch.

[6] Het is derhalve volkomen begrijpelijk, dat de Kerk het recht en den plicht heeft, bepaalde maatschappelijke en staatkundige stelsels aan haar beginselen te toetsen. Deze algemeene beginselen nu zijn ons herhaaldelijk in de pauselijke encyclieken voorgehouden.

[7] Vóór alles is het een onvoorwaardelijke eis, dat de bovennatuurlijke werkzaamheid der Kerk zelve volkomen vrij en veilig is en dat de Kerk het zedelijk leven der geloovigen en alles, wat voor het geestelijk heil noodig is, zooals het huwelijks- en gezinsleven en de opvoeding der jeugd, naar christelijk beginsel in volle vrijheid kan regelen. Hieruit volgt, dat de Kerk de vrijheden moet opeischen, die strekken tot bevordering van die doeleinden, zooals de bijzondere school, de confessioneele organisaties, een vrije katholieke pers en allerlei vormen van openbaar kerkelijk leven.

[8] Wanneer de Kerk dien eisch stelt, doet zij dit niet alleen om haar eigen rechten te waarborgen, maar óók voor het ware geluk van iederen mensch, waartoe o.a. behoort de welbegrepen vrijheid der zelfstandige persoonlijkheid. De Kerk was, zooals Paus Leo verklaart 3), steeds de meest krachtige beschermster van de ware burgerlijke en staatkundige vrijheid, omdat zij de leer verdedigt, dat de overheden geenszins willekeurig en naar welbehagen kunnen bevelen, doch alle menschelijke wetgeving haar oorsprong moet vinden in het natuurrecht en de eeuwige wet Gods.

[9] „Er wordt, aldus St. Augustinus, in de tijdelijke wet niets rechtvaardigs en wettigs gevonden, of de menschen hebben het uit deze eeuwige wet afgeleid." 4).

[10] De rede nu leert — en de openbaring bevestigt het — dat de mensch persoonlijke rechten heeft. Deze rechten bestaan van nature, ook zonder den Staat. De Staat schept ze niet en, zij zijn ook geen louter uitvloeisel van het staatsdoel of het nationaal belang, maar hangen samen met de persoonlijke bestemming van den mensch. Omdat die persoonlijke rechten derhalve elke staatsordening voorafgaan, heeft de Staat ze te eerbiedigen, ook al moeten zij geordend worden d.w.z. in evenwicht gebracht met de rechten van anderen. Zeer zeker zijn dit persoonlijk belang en de vrijheid, die het vereischt, ondergeschikt aan het algemeen belang, maar zij gaan daarin niet op. Want het algemeen belang kan tenslotte niets anders zijn dan het geordende welzijn van allen en niet iets, dat boven en buiten de persoonlijke belangen omgaat, zooals bijv. de ontwikkeling van het ras of de natie zonder meer, de grootheid en de macht van den Staat als zoodanig. „De openbare macht is ingesteld voor het nut van hen, die geregeerd worden. 5)

[11] Datgene nu, wat men wel den „totalen staat" noemt is, in zijn strenge beteekenis, met deze beginselen in volslagen tegenstelling.

[12] Zeker is de behartiging van het goed begrepen nationaal welzijn iets grootsch en verhevens; het is daarom roeping en plicht van alle burgers daaraan mede te werken. Ook mag niemand zoo eenzijdig zijn persoonlijk belang nastreven dat het evenwicht van het geheel, dus het welzijn der anderen in gevaar komt. Veeleer zijn wij als vaderlanders en als sociale wezens bestemd en geroepen om, in samenwerking met onze medeburgers van alle klassen en standen, het onze bij te dragen tot den bloei van het welzijn van allen. Maar dit welzijn van allen is het welzijn van vrije persoonlijkheden met eigen bestemming, zou niet bevorderd, maar vernietigd worden, als men den Staat ging beschouwen als eenige bron van recht, moraal en vrijheid. Het wordt vernietigd door elk stelsel van staats- of natievergoding, door elke geheel ongebonden dictatuur. Het geordende welzijn van allen is immers alleen gewaarborgd bij erkenning van 's menschen persoonlijke zelfstandigheid binnen de grenzen der sociale orde. Daarom heeft de Kerk in haar leer steeds den besten grondslag geboden" voor het bestaan van juiste maatschappelijke verhoudingen „Terwijl op deze wijze — zegt Paus Leo — de deur voor dwingelandij wordt gesloten, wordt aan de overheid geen onbeperkte macht gegeven; ongeschonden, erkend blijven de rechten der vrije burgers." 6)

[13] Wat nu de bijzondere verhoudingen in ons land betreft, is het bij de vage theorieën, die verkondigd worden, moeilijk beslissend uit te maken, in hoever verschillende fascistische of nationaal-socialistische stroomingen te ontzent dezen „totalen staat" aanvaarden. Nochtans zijn de bisschoppen, als herders der zielen en bewakers van het hun toevertrouwde heil der geloovigen, verplicht ook ten opzichte van hetgeen hier te lande geschiedt, hun standpunt te bepalen. Want al vallen politieke vraagstukken op zich beschouwd buiten de bevoegdheid der kerkelijke overheden, de Kerk heeft niettemin den plicht te waken voor de geestelijke belangen, die er op velerlei wijzen mee samenhangen. En al moge het dan waar zijn, dat de fascistische en de nationaal-socialistische partijen in ons land zich niet onomwonden voor den „totalen staat" uitspreken, toch moeten Wij wijzen op meerdere groote gevaren, welke van die partijen te duchten zijn.

[14] Vooreerst bedenke men, dat die stroomingen bij ons, ook al zouden zij nu nog niet het verderfelijk beginsel van het staats-absolutisme aanvaarden, vroeg of laat zeer zeker onder den invloed van deze staats- of natievergoding zullen geraken. De groote gedachtenstroomingen toch in het wereldgebeuren beïnvloeden elkaar meestal op onweerstaanbare wijze en daarbij gaat men er zoo gemakkelijk toe over, volledig de denkbeelden te aanvaarden van degenen, die op sommige punten wellicht wenschelijke verbeteringen vermochten tot stand te brengen.

[15] Vervolgens vergete men niet, dat de leiders eener felle beweging niet altijd de eigenlijke leiders blijven, maar zelf meermalen geleid en gestuwd worden door anderen, die de volle consequenties der theorieën, waarop de beweging steunt, in practijk willen brengen. Een zekere gematigdheid bij de hoofdleiding is dus niet de minste waarborg voor de toekomstige ontwikkeling eener beweging. En al verklaren dan ook sommige leiders in ons land, dat zij niet staan op het standpunt van den „totalen staat", zulks vermindert geenszins het gevaarlijk karakter der beweging. Niemand kan zeggen, tot hoever de consequenties der verkeerde theorieën zullen worden doorgevoerd, als de beweging eenmaal heeft gezegevierd.

[16] Bovendien is het meer dan waarschijnlijk, dat elk fascisme en nationaal-socialisme in Nederland op de duur zal beheerscht worden door een groep personen, die in meerderheid onze wereldbeschouwing niet deelen. Het legt een schier onbeperkte macht in handen van enkele menschen, die geen waarborg bieden noch kunnen bieden, dat met de rechtvaardige eischen van het katholiek beginsel ten volle rekening wordt gehouden; het stelt direct of indirect alles in de waagschaal, wat onze Vaderen door harden strijd, dank zij hun onverwoestbaar geloof en hun nooit vermoeiden ijver onder Gods zichtbaren zegen hebben bereikt. De positie van ons katholiek onderwijs, van onze pers en onze organisaties, de vrijheid voor onze katholieke actie, het werk onzer kloosterorden en vele andere vormen van godsdienstig en kerkelijk leven, dat alles, na eeuwen van verdrukking verworven, wordt ons door vele volken benijd, en werd reeds meermalen door Z. H. den Paus zelf met voldoening aan andere landen ten voorbeeld gesteld.

[17] Welnu dat alles kan niet blijven bestaan zonder den waarborg van de vrije burgerlijke rechten der onderdanen, zonder aanvaarding van een gezonde zelfstandigheid van lichamen en individuen. Wanneer in een land met gemengde bevolking als het onze, een ongecontroleerde macht alles bestuurt met miskenning van alle ander recht, kan volstrekt niemand voorzien, waarheen dit, wellicht ook tegen de bedoeling der leiders zelve in, voeren kan en hoeveel goeds, zelfs bij een kortstondig bestuur, belemmerd of zelfs voor goed vernietigd kan worden.

[18] Daarbij komt nog dit: iedereen beseft, dat deze gewichtige tijden een omkeer brengen in het maatschappelijk denken en doen. Verblijdend is het, dat men zich begint af te wenden van het individualisme, liberalisme en socialisme. Maar het samenstel van economische en sociale vraagstukken, dat hierbij is betrokken, kan onmogelijk worden losgemaakt van de christelijke levensleer: het natuurlijk en het bovennatuurlijk welzijn grijpen ineen.

[19] Daarom mogen we geen staatkundig stelsel voorstaan dat den invloed der katholieke levensbeschouwing op de oplossing van die vragen in groot gevaar brengt. Voor het vurig verlangde welzijn van ons volk is het noodig, dat onze stem luide wordt vernomen en dat ons katholiek volksdeel daadwerkelijk den invloed vermag uit te oefenen, dien het uitoefenen kán, als het vast aaneen blijft gesloten. Dit is niet een speciaal katholiek belang, maar het nationale belang van geheel ons volk. Wie dan ook moedwillig de eenheid verbreekt, wie streeft naar het groot en machtig maken van een fascistische of een nationaal-socialistische partij, hoe dan ook gericht, wie zich bij die partij aansluit of haar propageert, is zich zijn heiligen plicht jegens het waarachtig volksbelang niet voldoende bewust.

[20] Wij weten zeer goed, dat allerlei grieven worden ingebracht tegen de bestaande inrichting van den Staat, tegen de verschillende partijen, en ook tegen de katholieke Staatspartij. Het is ons niet onbekend, dat ook vele goedgezinden doortastende maatregelen vragen ter vernieuwing van onze geheele samenleving. De bestaande politieke instellingen zijn geenszins onveranderlijk voor de eeuwen vastgelegd. Ook is het verre van Ons te beweren, dat niet op menig terrein ontzaglijk veel te verbeteren en te vernieuwen valt. Een valsch begrip van vrijheid heeft tot losbandigheid gevoerd door zelfs aan de meest veroordeelenswaardige meeningen en opvattingen rechten toe te kennen. Het gezag in geheel de samenleving, met het huisgezin te beginnen, is ondermijnd en verzwakt; de maatschappij is nog niet losgemaakt van de verderfelijke stelsels, die haar gedurende de laatste eeuwen vrijwel onbeperkt hebben beïnvloed een verfoeilijk egoisme op het terrein van het economisch leven heeft vaak tot ergerlijke misstanden geleid.

[21] Wij begroeten daarom met groote vreugde de opleving van betere gevoelens en den heiligen ijver, waarmede velen onzer onvervaard den strijd aanbinden tegen ernstige misbruiken. Maar toch moeten we er op wijzen — en zij, die zoo gemakkelijk den arbeid der politieke partijen becritiseeren, mogen dit bijzonder bedenken — dat vele der bestaande problemen internationaal zijn en niet kunnen worden opgelost door het bestuur van een bepaald land alléén. Bovendien beteekent de hernieuwing van een door liberalisme en socialisme ontkerstende maatschappij de wording van een nieuw tijdvak der geschiedenis, dat evenmin plotseling kan doorwerken als in vroeger eeuwen het christendom de heidensche samenleving ineens hervormd heeft. Maar het zou ons van kwaad tot erger voeren, als wij uit ongeduld de oplossing van die problemen practisch in handen gingen leggen van leiders en leeraren, die van onze opvattingen zeer ver afstaan; al wij, ten uiterste critisch tegenover de onzen en in dezelfde mate oncritisch tegenover buitenstaanders, in blind vertrouwen op hun goed willen en kunnen, in gevaar brachten, alwat reeds is veroverd en tevens een onmisbare voorwaarde is voor verderen vooruitgang.

[22] Bovendien, Beminde Geloovigen, begrijpt toch wel het goede, dat die partijen naast vele voor ons gevaarlijke en onaanvaardbare stellingen, als iets nieuws en als een bevrijding aanprijzen, is in werkelijkheid niets anders dan een uitvloeisel van onze katholieke staats- en maatschappijleer, ja niet zelden een sinds jaar en dag door ons gestelde eisch. Wij kunnen dan ook niet beter doen, dan in eigen één en onverbreekbaar verband voor de verwerkelijking van die eischen arbeiden. Een behoorlijke verwezenlijking daarvan zal nooit zonder een sterken katholieken invloed tot stand kunnen komen. Doch sterk is onze invloed, gelijk in het verleden, zoo ook in de toekomst, alléén, wanneer hij zich door een machtige eenheidsorganisatie daadwerkelijk kan doen gelden. Zonder die eenheid zullen verreweg het meerendeel onzer wenschen en strevingen onvervuld blijven. Herhaaldelijk reeds hebben Wij daarom de geloovigen aangespoord, om ook in het staatkundige één te blijven, overtuigd, dat alleen door het bewaren der eenheid onze heilige rechten en vrijheden voldoende gewaarborgd zijn.

[23] Het ligt niet op den weg van uw kerkelijke Overheden de politieke verdiensten van een partij als zoodanig te beoordeelen. Ook pleegt de Kerk de geloovigen niet zonder meer tot een bepaalde staatkundige organisatie te verplichten. Al wat Wij doen is, in naam der groote geestelijke belangen, die bij deze vragen betrokken zijn, en met het oog op de historische verhoudingen en den tegenwoordigen toestand in ons land, U op te wekken en te blijven opwekken tot hechte eenheid ook op staatkundig gebied. Wij waarschuwen U daarom tegen de onvermijdelijke gevaren zoowel van het verbreken der katholieke eenheid als van het zich groepeeren tot neutrale bonden en partijen.

[24] Met nadruk willen wij hier aan toevoegen, dat dezelfde waarschuwing geldt ook voor die katholieken, die zonder zich bij de fascistische of de nationaal-socialistische partijen aan te sluiten, onder hun geloofsgenooten een eigen, zelfstandige beweging in het leven willen roepen, welke de ideeën en gevoelens dezer partijen aankweekt. Ook zij staan schuldig aan het verbreken der katholieke eenheid. Zulk een beweging immers groeit op den duur uit tot een nieuwe partij of sluit zich aan bij een bestaande fascistische of nationaal-socialistische partij, omdat zij anders geen invloed kan uitoefenen.

[25] De hooge ernst van deze zaken wettigt ten volle het optreden van uw kerkelijke Overheden, die haar plicht als herders der zielen zouden verwaarloozen, wanneer zij het een en het ander vrijelijk zijn gang lieten gaan. Wie ondanks dit Ons waarschuwend woord meenen hun eigen inzichten te moeten doordrijven, mogen weten, dat zij een zware verantwoordelijkheid op zich laden en dat zij zich tegenover God en hun geweten hebben te verantwoorden over hun kortzichtige roekeloosheid. De Bisschoppen mogen en zullen voorts niet dulden, dat personen, die functies bekleeden, welke meer direct aan hun rechtsmacht onderworpen zijn, of als vertegenwoordigers der katholieke actie kunnen beschouwd worden, ijveren voor het fascisme of het nationaal-socialisme of zich bij een van die groepeeringen aansluiten. Zoowel die aansluiting als die actie verbieden Wij daarom aan Onze priesters en geestelijke personen, aan leden van kerk- en armbesturen, aan leiders van katholieke organisaties of katholieke instellingen, alsook aan al degenen, die in ons katholiek onderwijs werkzaam zijn, voor zoover aan de bisschoppelijke rechtsmacht onderworpen.

[26] Met alle kracht wekken Wij de geloovigen op, heden meer dan ooit, de eigen gelederen te versterken en onafgebroken werkzaam te zijn voor het herstel der maatschappij in Christus, dat ons allen zoozeer ter harte gaat. Moge op die wijze het Rijk Gods spoedig komen.

[27] Laten vooral in dezen H. Vastentijd uw dringende gebeden en uw verstervingen van den hemel verkrijgen, dat God de zwaar beproefde wereld genadig zij en dat door Zijn barmhartigheid vrede en welvaart onder ons wederkeeren.

[28] Waakt en bidt! Bidt in het bijzonder veel voor de H. Kerk en voor haar Opperpriester, Z. H. den Paus, zoowel als voor uw overige geestelijke herders. Bidt ook voor ons dierbaar vaderland, voor onze geëerbiedigde en beminde Koningin, voor alle andere bestuurders van het land, opdat Gods wijsheid en kracht hen mag bijstaan bij hun moeilijke taak. Allerdringendst sporen Wij u aan, U toe te leggen op algemeen onderling en offervaardig hulpbetoon om Christus' wille, op ernst en eenvoud van leven, op reine zeden en onderlinge liefde, op eerbied voor uw overheden en vertrouwen op God, onzen Vader in den hemel, die alles ten goede leidt.

[29] En zal dit Ons gezamenlijk herderlijk schrijven in alle tot Onze Kerkprovincie behoorende kerken, alsmede in de kapellen, waarover een rector is aangesteld, op Zondag Quinquagesima onder alle vastgestelde H.H. Missen op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd.

[30] Gegeven te Utrecht, op het feest van O.L. Vrouw Lichtmis, 2 Februari 1934.

† J. H. G. JANSEN,
Aartsbisschop van Utrecht.
† P. A. W. HOPMANS,
Bisschop van Breda.
†A. F. DIEPEN,
Bisschop van 's-Hertogenbosch.
†J. D. J. AENGENENT,
Bisschop van Haarlem.
†DR. J. H. G. LEMMENS,
Bisschop van Roermond.

1) Enc. „Immortale Dei". 2) Enc. „Immortale Dei". 3) Enc. „Libertas". 4) De lib. arb. I. 1. cap. 6 No. 15. 5) Enc. „Libertas". 6) Enc. „Libertas".

* * *

Ongeveer een jaar later werd nog de volgende officiële verklaring uitgegeven, waarin de practische conclusie scherp gesteld is.

„Om kort te zijn geven wij hier de verklaring van het Hoogwaardig Episcopaat, die jaarlijks moet worden afgekondigd op Passie-Zondag:

De H.H. Sacramenten moeten geweigerd worden en, als hij zonder bekeering sterft, ook de kerkelijke begrafenis:

1. aan den Katholiek, die de SOCIALISTISCHE of COMMUNISTISCHE beginselen op godsdienstig of zedelijk gebied openlijk aanhangt;
2. aan den Katholiek, die de LIBERALE of VRIJZINNIGE beginselen op godsdienstig of zedelijk gebied openlijk aanhangt;
3. aan den Katholiek, die bekend staat als LID van een socialistische of communistische vereeniging of van een vereeniging, welke dusdanige vereenigingen metterdaad STEUNT;
4. aan den Katholiek van wien bekend is, dat hij, hoewel geen lid van een socialistische of een communistische vereeniging, toch geregeld socialistische of communistische geschriften of bladen LEEST, of socialistische of communistische vergaderingen BIJWOONT;
5. aan den Katholiek, van wien bekend is, dat hij aan de beweging van het NATIONAAL SOCIALISME in belangrijke mate steun verleent.

Mogen deze herderlijke waarschuwingen ter harte worden genomen en hen, voor wie zij bestemd zijn, doen besluiten van hun dwaalwegen terug te keeren en zich met God en de H. Kerk te verzoenen."

BUITENLAND.

„TWEE JAAR GELEDEN".

November 1941.

29. De Russen heroveren Rostov.

30. In Tokio verklaart de Japanse Minister van Buitenlandse Zaken, Togo, dat de voorstellen der Verenigde Staten van Noord-Amerika fantastisch zijn en dat Japan er niet van kan afzien een nieuwe orde in Azië te vestigen.

December 1941.

1. Het Finse parlement heeft het gebied, dat bij het vredesverdrag van Maart 1940 met Rusland aan Rusland werd afgestaan, weder opgenomen in de Finse Staat. Voorlopig staat het gebied onder militair gezag.

2. Duits-Italiaanse strijdkrachten heroveren Rezegh en Birel-Hamed in Libye.

Berlijn maakt bekend, dat het Duitse hulp-oorlogsschip „Kormoran" de Australische kruiser „Sydney" tot zinken bracht.

3. De senaat der Verenigde Staten van Noord-Amerika neemt een anti-stakingswet aan, waarbij een nationale bemiddelingsraad voor de verdediging wordt ingesteld.

4. Finse troepen bezetten Hangoe.

De Poolse regering in ballingschap en Rusland tekenen een verklaring van wederzijdse bijstand en vriendschap.

5. De Engelse regering maakt bekend, dat zij geen bevredigende antwoorden kreeg op nota's gericht aan de Finse, Hongaarse en Roemeense regeringen. Dernalve zijn nu mededelingen verzonden, waaruit blijkt, dat tussen Engeland en deze landen de Staat van Oorlog bestaat.

DUITSERS VERMOORDEN ITALIAANSE OFFICIEREN.

Als volgt luidt een speciaal communiqué, dat door Maarschalk Pietro Badoglio werd uitgegeven:

„Met zekerheid is vernomen door de Italiaanse Regering, dat officieren van haar strijdkrachten, hoewel in uniform en vechtende aan het hoofd hunner afdelingen, werden doodgeschoten bij gevangenneming door de Duitse strijdkrachten. Zulke gevallen vonden plaats op slagvelden in Albanië, Montenegro en de eilanden in de Aegeïsche Zee. Deze Duitse veronachtzaming van alle menselijke en goddelijke wetten vermenigvuldigt het lijden en de verschrikkingen van de oorlog. De Italiaanse Regering veroordeelt voor de wereld deze nieuwe ongeëvenaarde misdaad en legt haar protest voor aan alle Geallieerde en onzijdige Regeringen" (Geallieerd Hoofdkwartier in Algiers, (AP) 27.11).

BESCHULDIGING AAN ADRES VAN DE GAULLE.

Een Franse communist nam een stap welke mogelijk zal leiden tot een open botsing met de Degaullisten door openlijk De Gaulle te beschuldigen van kwade trouw in verband met de belofte, dat hij de communistische partij zou laten deelnemen aan het Nationaal Comité van Bevrijding. André Marty, de communistische leider, zeide op een persconferentie, dat De Gaulle aandringt op het benoemen van twee communisten van zijn eigen keuze — Fernand Grenier en André Mercier — instede van de partij toe te staan haar eigen vertegenwoordigers aan te wijzen (Algiers, (AP) 28.11).